

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס: מבוא למדרשי הלכה ואגדה

שנה"ל תשע"ח קורס שנתי - מקוון

שם המרצה: הרב ד"ר בועז הוטרר

מסלול/התמחות: תושב"ע

היקף שעות: 1 ש"ש

תוכן הקורס:

בקורס נעמוד על הסוגה המיוחדת של ספרות המדרש, מטרותיה, חלקיה, אופיה, מגמותיה, וההבדלים בין החיבורים השונים המרכיבים אותה.

מטרות הקורס:

- הכרת דרכי מדרש ההלכה והאגדה
- הכרת ספרות מדרשי ההלכה והאגדה לסוגיה, וחיבוריה השונים
- עמידה על שלבי העריכה והמהדורות של החיבורים

ראשי פרקים ויחידות ההוראה בקורס

1. המונח 'מדרש' ומשמעותו הלימודית והספרותית
 - 1.1 דרכי הלימוד בבתי המדרש של ר' עקיבא ור' ישמעאל
2. מדרשי ההלכה – הופעתם הספרותית
 - 1.1 המכילתא הספרא והספרי – ויחסם למשנה
3. האגדה – המונח אגדה ומשמעותו
4. הפתיחות - תפקידן וסגנון
5. האגדה ופרשנות המקרא
6. האגדה ותרגומי המקרא
7. החיבורים באגדה של התנאים ושל האמוראים

דרישות ומטלות הקורס

- ביצוע מטלות היחידות (35%)
- מבחן סיכום (65%)

דרכי התקשרות עם המרצה

דרך מערכת המודל

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

ביבליוגרפיה

- י' אלבוים, להבין דברי חכמים – מבחר דברי מבוא לאגדה ולמדרש משל חכמי ימי הביניים, ירושלים תשס"א
- ר"י אפשטיין, מבואות לספרות התנאים, ירושלים – תל-אביב תשי"ז
- ר"ח אלבק, מבוא למשנה, תל-אביב תשי"ט
- א', גולדברג, "דרכו של רבי יהודה הנשיא בסידור המשנה", תרביץ כח(תשי"ט), עמ' 269-261
- א' גימאני, "מדרש הגדול" לר' דוד עדניי, מחניים 7 (סיוון תשנ"ד), עמ' 157-152
- מ' גרוס וי' ברקאי, דרכים בפרשנות האגדה, ירושלים תשס"ח
- רש"י הבלין, מסורת התורה שבעל פה: יסודותיה, עקרונותיה והגדרותיה, אלקנה תשע"ב
- י' הורוביץ, "יחס הגאונים לאגדה", מחניים (סיוון תשנ"ד), עמ' 129-122
- ר"י יעקבסון, "האגדה כהשלמה למקרא", בשדה חמד (כסלו תשכ"ב)
- ב' ליפשיץ, "האגדה" ומקומה בתולדות תורה שבעל-פה", שנתון המשפט העברי כב (תשסא-תשסד), עמ' 233-328
- מ' כהנא, "הדרשות במשנה וההלכות במדרש: בחינת זיקות גומלין", תרביץ פד, א-ב (תשע"ו), עמ' 76-17
- ח' מיליקובסקי "מדרש האגדה - מציאות או מטאפורה", מחניים 7 (סיוון תשנ"ד) עמ' 37-34
- רע"צ מלמד, היחס שבין מדרשי הלכה למשנה ולתוספתא, ירושלים תשכ"ז
- י' פרנקל, סיפור האגדה, אחדות של תוכן וצורה, תל-אביב, 2001
- ע' רייזל, מבוא למדרשים, אלון שבות תשע"א
- א"י שבת, "תוקפם המחייב של מדרשי חז"ל - גישתו של הרמב"ן לאור הוויכוח בברצלונה", צהר יא (תשס"ב), עמ' 49-68